Protokoll fra konsultasjon om regional plan for arealforvaltning.

Dato: 02.03.06
Tid: 09:00 – 10:30
Sted: Teams

Deltakere:

- Nordland fylkeskommune (Nfk):
  - Fylkesråd for næring Svein Eggesvik
  - Rådgiver Liss-Ane Simonsen (referent)
  - Rådgiver Oda Marie Hansen
- Norske reindriftssamers landsforbund (NRL):
  - Marit Østby Nilsen
  - Tom Lifjell

Agenda:

1. Presentasjonsrunde
2. Innledning og velkommen
3. Gjennomgang av planforslag og evt. justeringer av planforslaget etter konsekvensutredning
4. Konsultasjon om regional plan for arealforvaltning
5. Dialog om veien videre

Referat:

1. Runde rundt bordet, presentasjonsrunde

Møtedeltakerne presenterer seg.

2. Innledning og velkommen v/ fylkesråd for næring

Fylkesråden ønsker velkommen og gir en kort innledning.

3. Gjennomgang av planforslag og evt. justeringer av planforslaget etter konsekvensutredning

Informasjon om planprosessen, resultater fra konsekvensutredningen og planforslaget slik det foreligger presenteres. Siden sist konsultasjon november 2024 har følgende foregått;

- Planprogrammet ble vedtatt og planprosessen startet opp for fullt.
- Fire arbeidsgrupper utarbeidet forslag til mål og strategier for regional plan for arealforvaltning og regional plan for livskraftige lokalsamfunn.
- En intern arbeidsgruppe i fylkeskommunen utarbeidet forslag til nye arealpolitiske retningslinjer
- En rekke temamøter for flere tema gjennom prosessen.
- Møte om samlet belastning for reindriften og behovet for kunnskap.
- Deltakelse på distriktsledersamling i Narvik.
- Deltakelse på sørsamisk mtøeplass og reindriftsseminar.
- Eget møte med Statsforvalteren.
- Dialogmøte med kommunene.
- Dialogmøte med regionale myndigheter.

- Møter i referanse- og styringsgruppen for prosjektet.
- Et planutkast har vært utarbeidet. Utkastet ble konsekvensutredet og bærekraftsvurdert av ekstern konsulent.

Om konsekvensutredningen

Det var Norconsult som vant anbudet og gjennomførte konsekvensutredningen og bærekraftsvurderingen. Overordnet ble det vurdert at tema reindrift fikk en positiv konsekvens, både opp mot 0-alternativet og som eget tema etter KU-forskriften. Utredningen viser også at tema har fått et nytt fokus.
Ut fra utredningen vurderes det å løfte fokus på primærnæringenes, herunder også reindriftas, rolle i krisesituasjoner, når det gjelder både matsikkerhet og lokal kunnskap.

Det ble ikke foreslått noen endringer i hoved- og delmål som følge av utredningen, men det ble foreslått en del endringer i strategiene. Blant annet ble det foreslått å endre fra tre til en strategi som omhandler reindrift, Nfk foreslår å beholde to strategier.

Hittil identifiserte utfordringer

Noen av de hittil identifiserte utfordringene som har vært løftet fram i planprosessen når det gjelder reindrift, og som har vært del av grunnlaget for planutkastet:

- Nedbygging av areal og natur
- Tilgjengelig areal reduseres bit for bit
- Staten, fylkeskommunens og kommunenes ansvar
- Mangelen på kunnskap og kapasitet
- Behovet for helhetlig planlegging
- Konsultasjonsprosesser

Planutkastet

Planutkastet per nå har utkast til tre hovedmål:

1. Nordland har robuste og tilpasningsdyktige samfunn med en bærekraftig verdiskaping
2. Nordland har attraktive og inkluderende byer og lokalsamfunn.
3. Nordland har en helhetlig forvaltning av kystsonen.

Det er foreslått et delmål om reindrift under hovedmål 1 som lyder: I Nordland vil vi ivareta reindriftens naturgrunnlag. Delmålet har følgende forslag til strategier og tiltak:

Strategi	Tiltak	Samarbeidspartnere
Bidra til tidlig og god dialog mellom reinbeitedistriktene og kommunene.	Utarbeide opplæringspakke om reindrift.	Nordland fylkeskommune, Statsforvalteren i Nordland, Sametinget, NRL, reinbeitedistriktene og kommunene.
Innhente og formidle relevant kunnskap.	Kartlegge samlet belastning for reindrifta.	Nordland fylkeskommune, Statsforvalteren i Nordland, Sametinget, NRL, reinbeitedistriktene, NIBIO og kommunene.

Gjeldende retningslinjer i Fylkesplan for Nordland som omtaler/omhandler reindrift er:

- Alternative utbyggingsområder skal vurderes og synliggjøres i planer der dyrket jord eller reinbeiteområder foreslås omdisponert til andre formål. Avsatte byggeområder bør fortettes eller omdisponeres til annen bruk før dyrket jord eller reinbeiteområder omdisponeres.
- d) Arealplanleggingen skal sikre ressursgrunnlaget for fiskeri, akvakultur, bergverk/mineraler, jordbruk, skogbruk, reindrift og andre utmarksnæringer.
- i) Kommunal arealplanlegging må synliggjøre og sikre reindriftas særverdiområder.
- p) Ved nybygging og endringer og utbedringer av vei og bane skal det iverksettes tiltak som reduserer faren for påkjørsler av vilt og rein.

Det foreslås følgende retningslinje i det nye planforslaget:

- **<u>Ressursgrunnlaget for reindrift og deres særverdiområder skal ivaretas.</u>**
  Med særverdiområder menes; flyttleier, trekkleier, oppsamlingsområder, steder for reindriftsanlegg og sammenhengende beiteområder skal ivaretas.
  Ved planlegging og utbygging som kan gi negative konsekvenser for reindriften skal det etterstrebes å finne de utbyggingsalternativene som gir minst mulig negative konsekvenser.
  Kommunene bør samarbeide i saker som har og kan ha konsekvenser på tvers av kommunegrensene. Kommunene bør tilstrebe å ha årlige dialogmøter med reinbeitedistriktene i deres kommune.
  Reindrifta er en viktig bærer av samisk kultur- og næringsutøvelse, og ivaretakelse av deres naturgrunnlag er derfor viktig. Den norske stat, fylkeskommunen og kommunene har alle et ansvar for å ivareta samiske interesser jf. ILO-konvensjonen.
  Fylkeskommunen og kommunene skal konsultere om planer, dispensasjoner og andre tiltak som vil kunne påvirke samiske interesser jf. samelovens § 4-1.
  Avbøtende tiltak bør avklares så tidlig som mulig i forbindelse med planprosessen.
  Både forsøk på, og gjennomført konsultasjon skal dokumenteres.
  Reindriftskartene og distriktsplanene er kunnskapsgrunnlag som kommunene bør benytte inn i planleggingen. Bruk av disse kunnskapsgrunnlagene erstatter ikke behovet for dialog med reindriften i saker som kan påvirke de direkte.

4. Konsultasjon om regional plan for arealforvaltning

NRL mener det arbeidet som er gjort hittil er bra, og at planen er et godt stykke arbeid. Dersom intensjonene som ligger i planutkastet når ut til kommunene, kommer dette reindrifta til gode i mange planprosesser og kanskje kan flere konflikter unngås. Det er bra at det foreslås en kartlegging av samlet belastning. Mener man vet at det er en del utfordringer med den samlede belastningen, men man vet ikke konsekvensene av den enda.

NRL har følgende konkrete innspill til utkastet;

- I setningen som omtaler særverdiområder bør minimumsbeiter også omtales. Det enes om at NRL oversendes forslag til ny formulering til Nfk.
- Påpeker at det er positivt at det vises til ILO-konvensjonen, men ber om at det også vises til konvensjon om sivile og politiske rettigheter og grunnloven i samme setning. Videre er det positivt at lovverket og rammeverket omtales selv om det er omfattet av lov. Nettopp fordi det ofte ikke gjøres, og trengs et ekstra fokus på.
- NRL ønsker at målbeskrivelsen til delmålet om reindrift viser en kobling til delmålet om helhetlig planlegging. Nfk er enig at det kan påpekes i planen.

- NRL mener at fokuset på å gjenbruke grå arealer i utgangspunktet er positivt, men mener det også bør fokuseres på å vurdere om grå arealer kan tilbakeføres til f. eks reindrifta. At kommunene i større grad bør vurdere tilbakeføring av areal er noe som bør belyses i planforslaget.
- NRL er uenig i følgende vurdering i konsekvensutredningens vedlegg seks: "Å vurdere allerede grå arealer er svært relevant for å kunne ivareta reindriftens naturgrunnlag. Reindrifta er under stadig press, og å kunne gjenbruke allerede utnytta arealer vil minske presset på reindriftas naturgrunnlag." NRL mener det burde stå "vil kunne minske" og ikke "vil minske.
    - Nfk har etter møtet sjekket opp formuleringen i vedlegget. Nfk er enig i NRLs kommentar, men mener at vedlegget ikke trengs å endres. NRL bes gi tilbakemelding om de er uenige i dette.
- NRL lurer på om regionrådene er en egnet arena for dialog om ivaretakelse av reindriften. Nfk mener at det kan være en bra arena, og at det er smart å inkludere både politikere og administrasjon når det gjelder kurs og opplæring. Fremhever at det er behov for kunnskap, og regionale samarbeidsforum kan være nyttig.
- NRL påpeker at kraftutbygging kan ha en svært negativ konsekvens for reindriften, og viser til resultater fra konsekvensutredningen. Situasjonen for reindrifta i Nordland er krevende, og det er mange vindkraftsak samtidig. Utredningen peker på et mulig behov for en regional egnethetsanalyse arealkrevende kraftproduksjon. NRL understreker behovet for å vurdere større etableringer i en regional kontekst. Nfk svarer at det per nå i handlingsprogrammet foreslås å gjennomføre en regional egnethetsanalyse for arealkrevende kraftproduksjon i Nordland. Det er behov for tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag ved etablering av ny kraftproduksjon.
- NRL henviser til målbeskrivelsen der reindrift nevnes å være viktig for samisk kultur. Det presiseres at språk også bør nevnes. Nfk er enig i at dette kan legges til.
- NRL mener at planutkastet slik det foreligger er et godt utgangspunkt, og at det er tatt mange gode grep. Det er positivt med fokus på planvask, og mener at dersom Nfk kan veilede kommunene på dette er dette bra. Planen kan bidra til å oppnå ønsket om mer helhetlig planlegging, noe alle parter syntes å være enig om er et godt mål.

Nfk understreker at selv om reindrift er løftet ut som et eget delmål med særskilt prioritering, er det andre elementer som også er ment å kunne komme reindrifta til gode – f. eks under helhetlig planlegging.

5. Dialog om veien videre

Nfk henviser til fremdriftsplanen, som sier at neste steg nå er å drøfte planene i referanse- og styringsgruppa før fylkesrådet beslutter om planene skal ut på høring og offentlig ettersyn.

Nfk setter pris på den gode dialogen som har vært mellom partene. Nfk og NRL blir enige om følgende:

- Nfk kontakter NRL etter høring og offentlig ettersyn. NRL tar da stilling til, om det er ønskelig med videre konsultasjon. Dette vurderes ut fra det som da er planforslaget.
- Ved behov for mer informasjon for å ferdigstille planforslaget tar Nfk kontakt med NRL. F. eks når det gjelder utforming av retningslinjen eller spesifisering av innhold i tiltakene.

- Nfk har dialog med NRL underveis i prosessen, og gir informasjon dersom noe endrer seg.

Fylkesråden takker for møtet og takker NRL for gode bidrag.

Referat oversendt NRL til uttalelse 02.03.26. NRL har innen 15.04.26 ikke levert noen merknader, og protokoll anses som ferdigstilt.